

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра ЕП та ОПД
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (шифр та
найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва освітньої програми)

на тему: «Шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві»
(назва теми)

Виконавець:

студент ФЕУП факультету
Наздрачова А.В.
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Бабій О.М.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність проблеми зниження собівартості продукції промислового підприємства очевидна в умовах несприятливого економічного стану в країні.

Пошук резервів і шляхів зниження собівартості допомагає багатьом підприємствам підвищити свою конкурентоспроможність, уникнути банкрутств і вижити в умовах ринкової економіки. В умовах зниженого попиту на продукцію підприємство змушено шукати шляхи оптимізації витрат.

Собівартість продукції є комплексним показником, на підставі якого можна судити про ефективність використання підприємством різних видів ресурсів, а також про рівень організації праці на підприємстві. Одержання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних і фінансових ресурсів залежать від того, як вирішує підприємство питання зниження собівартості продукції.

Найголовнішим фактором зниження собівартості є безперервний технічний прогрес. Застосування нової техніки, технології, автоматизація виробничих процесів, застосування прогресивних матеріалів дає змогу суттєво знизити собівартість продукції.

Зниження собівартості може відбутися при створенні автоматизованих систем керування, використання ЕОМ, удосконалюванні й модернізації існуючої техніки й технології. Зменшуються витрати й у результаті комплексного використання сировини, застосування економічних заміників, повного використання відходів у виробництві. Великий резерв таїть у собі й удосконалювання продукції, зниження її матеріалоємності й трудомісткості, зменшення габаритних розмірів машин і встаткування.

Мета дослідження. Метою роботи є виявлення та аналіз шляхів зниження собівартості продукції. Глибокий аналіз виробничо- господарської діяльності підприємства дозволить виявити можливості зниження рівня витрат на підприємстві а також запропонувати шляхи вирішення даної проблеми.

Завдання дослідження:

- описати теоретичні аспекти визначення собівартість продукції ;
- дослідити фактори, що впливають на собівартість продукції промислового підприємства;

- проаналізувати виробничо-господарську діяльність підприємства, основні техніко- економічних показники та собівартість продукції підприємства.

- на підставі проведеного аналізу визначити резерви зниження собівартості.

- розробити й обґрунтувати заходи, спрямовані на зниження собівартості продукції ПАТ «Одескабель». Обґрунтувати запропоновані заходи по зниженню собівартості продукції.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є ПАТ «Одескабель» - лідер по виробництву кабельної продукції в Україні.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є собівартість продукції підприємства ПАТ «Одескабель».

Методи дослідження. У дипломній роботі використовуються такі методи дослідження як техніко-економічний, порівняльний, статистичний, графічний аналіз, аналіз ряду динаміки, факторний аналіз, економіко-математичні методи.

Інформаційна база дослідження Інформаційною базою дослідження є монографічні видання та наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених щодо проблеми формування та зниження собівартості продукції, підручники з

даної тематики нормативно-законодавчі акти України, офіційна звітність ПАТ «Одескабеля», Інтернет сайти.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 93 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінках. Робота містить 27 таблиці, 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти аналізу собівартості продукції на промисловому підприємстві*» розглянуті теоретичні основи формування собівартості продукції. Досліджена природа собівартості як економічної категорії. Розглянуті існуючі класифікації витрат, види й показники собівартості продукції. Велика увага приділена аналізу факторів і резервів зниження собівартості продукції, зазначені шляхи їх реалізації.

Собівартість продукції - це грошовий вираз безпосередніх витрат підприємства на виробництво й реалізацію продукції. Єдина відмінність між поняттями собівартості в різних авторів полягає в уточненні витрат підприємства. Так у законодавстві України собівартість визначається як «вартісна оцінка використаних у процесі виробництва продукції природних ресурсів, сировини, палива, матеріалів, енергії, основних фондів, трудових ресурсів, а також інших витрат на її виробництво й реалізацію». Зниження собівартості продукції вигідне як для кожного підприємства, окремого його підрозділу, так і для суспільства. Низька собівартість забезпечує підприємству привласнення додаткового продукту, розміри якого залежать від обсягів зниження індивідуальної собівартості порівняно з суспільною.

Під фактором зниження собівартості розуміються рушійні сили, способи, методи, умови, обставини, за допомогою яких реалізується джерело зниження собівартості продукції або відбувається подорожчання її.

Під резервами зниження собівартості продукції розуміється конкретний вид витрат за рахунок яких досягається зниження витрат. Зниження собівартості має велике значення для розвитку підприємства, тому що є основною умовою зростання прибутку, рентабельності продукції, ефективності виробництва. Резерви або джерела зниження собівартості являються невикористаними можливостями.

У другому розділі *«Аналіз собівартості продукції на підприємстві ПАТ «Одескабель»* аналізується виробничо-господарської діяльності ПАТ «Одескабель». У цьому розділі дана загальна характеристика «Одескабеля», досліджена динаміка основних техніко-економічних показників підприємства. Був здійснений аналіз фінансового стану за період з 2016 по 2018 року, що дозволяє не тільки глибше проаналізувати ефективність діяльності підприємства, але й оцінити перспективи його подальшого розвитку. Особливе місце в другому розділі роботи надано аналізу собівартості кабельної продукції на підприємстві: був проведений факторний аналіз собівартості реалізованої продукції й аналіз витрат на 1 грн реалізованій продукції, розглянуті зовнішні й внутрішні фактори, що впливають на собівартість продукції ПАТ «Одескабель».

Економічний аналіз виробничо-господарської діяльності ВАТ „Одескабель» показав, що підприємство починає виходити з економічної кризи. Протягом трьох років з 2015 до 2017 року відбувалось підвищення обсягів виробництва й реалізації продукції, а у 2018 році всі економічні показники різко пішли догори. В наслідок цього підприємство отримало значний чистий прибуток за останні три роки господарської діяльності. Підприємство все ще є залежним від позикових засобів, а отже від зовнішніх умов. Наприкінці аналізованого періоду зменшилась тривалість одного обігу коштів, що перебувають в обігу. Відбувається збільшення світових цін на основну сировину кабельного заводу – на мідь. Не дивлячись на різке короткочасне падіння цін на даний вид ресурсів в 2015 році, ціни швидко відновилися й

продовжують рости й донині. Собівартість продукції має тенденцію до збільшення. Так само торкнулося підприємства й збільшення тарифів на електроенергію й бензин, підвищення курсу долара. У зв'язку зі зменшенням обсягів товарної продукції, упродовж довгого періоду, виробнича потужність підприємства є не завантаженою. Однак, в останньому році покращився стан використання основних виробничих фондів.

Підприємство виробляє високоякісну продукцію, якість якої підтверджується міжнародними стандартами. Підприємство оснащено новітнім обладнанням і використовує сучасні технології. На підприємстві здійснюються всі стадії життєвого циклу товару.

На підприємстві є можливість зниження собівартості продукції, що приведе до збільшення прибутку й поліпшенню економічного стану підприємства.

У третьому розділі **«Шляхи зниження собівартості продукції на ПАТ «Одескабель»** представлені резерви зниження собівартості кабельної продукції, виявлені на підставі аналізу виробничо-господарської діяльності підприємства, зазначені конкретні рекомендації з використання виявлених резервів. Наведені економічні розрахунки ефективності реалізації запропонованих заходів.

У ході техніко-економічного аналізу виробничої діяльності ВАТ „Одескабель» було виявлено, що підприємство має істотні резерви зниження собівартості.

Тому що підприємство ПАТ «Одескабель» є матеріалоємним, те основна частка собівартості продукції припадає на матеріальні витрати. Отже, необхідно розглянути резерви зниження матеріальних витрат. Основними матеріалами для виробництва кабельної продукції є кольорові метали, зокрема , мідь і алюміній. Світові ціни на мідь фіксуються на Лондонській біржі металів. Продукція ПАТ «Одескабель» відповідає міжнародним стандартам якості, що виключає можливість економії від зменшення витрати сировини на одиницю продукції

або заміни основних матеріалів, тому що це автоматично негативно позначиться на якості продукції, що випускається. У такий спосіб для зниження матеріальних витрат можна запропонувати лише пошук альтернативних джерел сировини. Значну частку собівартості продукції становлять загальновиробничі витрати й витрати на зміст і експлуатацію встаткування. Резервом зниження собівартості є вдосконалення встаткування, використання прогресивних матеріалів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Собівартість продукції є якісним показником роботи виробничих підприємств, у якому відображаються всі сторони роботи як окремого підрозділу, так і всього підприємства в цілому. Обсяг наданих послуг, асортименти і якість послуг, раціональне використання сировини, палива й інших матеріалів, використання встаткування й робочої сили, підвищення продуктивності праці й т.д. - всі ці елементи виробничого процесу тією чи іншою мірою впливають на рівень собівартості.
2. Систематичне зниження собівартості продукції – одна з основних умов підвищення ефективності промислового підприємства. Вона робить безпосередній вплив на величину прибутку, рівень рентабельності, а також бюджет підприємства.
3. Проведений аналіз техніко-економічних показників свідчить про те, що підприємство в період з 2016 по 2018 році мало тенденцію до погіршення основних показників діяльності. Даний період характеризується неухильним зростанням попиту на продукцію підприємства, істотним прибутком. В 2018 році всі основні техніко-економічні показники покращилися, підвищився попит на вироблену

продукцію, була укладена велика кількість договорів зі споживачами, у тому числі й на наступний рік, що значно покращило економічне становище Одеського кабельного заводу.

4. Здійснення заходу щодо економії витрат електроенергії на технологічні цілі за допомогою установа новітнього пристрою регулятора частот. Зниження собівартості продукції можливо шляхом впровадження вітчизняних енерго-ресурсозберігаючих технологій і високотехнологічного встаткування, які мають швидкий строк окупності. Енергоресурсозбереження - вимога часу, без якого неможливо забезпечити рентабельність бізнесу при постійному рості тарифів на енергоносії дефіциті, що й почався, електроенергії.
5. Впровадження нового лазерного обладнання для вимірювання діаметру кабелю значно знизить витрати ПАТ «Одескабель» на сировину та значно покращить якість продукції.
6. На підприємстві ПАТ «Одескабель» значну частку становлять адміністративні витрати. Є резерв зниження собівартості за рахунок оптимізації адміністративних витрат за рахунок скорочення витрат на обслуговування адміністративного автотранспорту підприємства.
7. За рахунок проведення запропонованих заходів буде досягнута економія витрат у розмірі 13,9 млн. грн. При цьому капітальні вкладення в заходи не перевищують 1-го року й здійснюються на базі самофінансування. Таким чином, можна зробити висновок, що мета, поставлена на початку даної роботи, була в повній мірі досягнута. Запропоновані шляхи зниження собівартості продукції рекомендовані до використання на підприємстві ПАТ «Одескабель».

АНОТАЦІЯ

Наздрачова А.В. «Шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві (на приклади ПАТ «Одескабель»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою

(шифр та назва спеціальності)

професійного за спрямування «Економіка та стратегія розвитку підприємства».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування собівартості продукції на промисловому підприємстві. Розглянуто сутність та основні фактори, що впливають на формування собівартості продукції підприємства, методи визначення собівартості продукції та основні шляхи зниження собівартості продукції на промисловому підприємстві.

Проаналізовано господарську діяльність підприємства ПАТ «Одескабель» по основним техніко-економічним показникам діяльності. Проаналізовано собівартість продукції ПАТ «Одескабель» та виявлені фактори, що суттєво впливають на її зростання.

Запропоновано шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві ПАТ «Одескабель». В роботі виявлені основні напрямки зниження собівартості продукції підприємства та запропоновано знизити собівартість продукції за рахунок скорочення енерговитрат на підприємстві, скорочення витрат на основну сировину по випуску продукції та скорочення адміністративних витрат на підприємстві.

Ключові слова: підприємство, прибуток, собівартість, продукція, адміністративні витрати.

ANNOTATION

Nazdrachova A.V. "Ways to reduce the cost of production at the enterprise (for example, PJSC "Odeskabel")"

Thesis for Master degree in specialty « 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activity"»

(code and name of the specialty)

under the master's program "Economics and strategy of enterprise development" – Odessa National

(title of master program)

Economics University. – Odessa, 2019.

The theoretical aspects of formation of cost of production at an industrial enterprise are considered in the work. The essence and the main factors influencing the formation of the cost of production of the enterprise, the methods of determining the cost of production and the main ways of reducing the cost of production at an industrial enterprise are considered.

The economic activity of the enterprise of PLC "Odeskabel" by the main technical and economic indicators of activity is analyzed. The cost of production of PLC "Odeskabel" has been analyzed and the factors that significantly influence its growth have been identified.

The ways of reducing the cost of production at the enterprise of PLC "Odeskabel" are offered. The paper identifies the main directions of reducing the cost of production of the enterprise and proposes to reduce the cost of production by reducing energy consumption at the enterprise, reducing the cost of basic raw materials for production and reducing administrative costs at the enterprise.

Keywords: enterprise, profit, cost, production, administrative expenses.